Sulis olvasói éjszakák

Kovács Enikő magyartanár

15-ös Általános Iskola, Brassó

Az ötlet

- Az a gondolat, hogy olvasni jó, magyartanárként magától értedődő bizonyosság. Ám a könyvek, az irodalom szeretetét diákok, kamaszok számára is átélhetővé, megtapasztalhatóvá tenni már nem mindig egyszerű folyamat.

- Iskolás ottalvást szervezni, és eközben olvasással foglalkozni már régen magamban dédelgetett ötlet volt. A gondolatot, hogy miért ne lehetne az iskolában aludni és olvasni magamban hordoztam, és kerestem a megfelelő osztály-, és szülői közösséget, amely támogatna egy ilyen ötletet. Osztályfőnök vagyok és voltam, amióta a tanári pályát elkezdtem, tehát volt alkalmam az olvasáshoz változatos viszonyúlású osztályokat tanítani.
- 2022-2023-as tanévben 7. osztályban voltam osztályfőnök, és az említett tanévben gondoltam úgy, hogy megróbálom megvalósítani azon ötletemet, hogy olvassunk, és ott is aludjunk az iskolában.
- Úgy gondoltam, hogy a jó osztályközösség és támogató szülők partnerek lesznek a folyamatban.

De hogyan olvassunk és mit?

- Minden tanév végén összeállítom a soron következő iskolai évben sorra kerülő olvasmányok listáját. Az olvasmányos listának van kötelező fele, ajánlott része és szabadon választható része is.
- Nem szándékom jelen dolgozatban az olvasmányok kötelező vagy nem kötelező vitájába bonyolodni. Igen, vannak és lesznek diákok, akik önként és jószántukból is olvasnak, és akkor is olvasnának, ha ezt senki nem kötelezné. Vannak olyan diákok is, akik olvasnak, de nem feltétlen örülnek a kötelező olvasmányoknak, és vannak, akik talán nem is olvasnának egyáltalán, ha az iskola nem követelné tőlük.

- Persze ideális az volna, hogy minél több diák tanári, szülői vagy más ingergazdag környezet általi hatással eljusson az örömteli és egyben értő olvasás tapasztalatához. Így túllépve a kötelező vagy nem kötelező olvasmányok kérdéskörén 7. osztályban a következőképpen alakult az olvasmányok listája:

Kedves hetedikesek!

1. Olvassátok el Gárdonyi Géza: Az egri csillagok című regényét!

   Értékelés: megbeszélés +csapatban elkészített 4-5 perces videó + felmérő.

   Videó (kisfilm): társuljatok maximum 5-en egy csapatban, és forgassatok egy jelenetet a regényből, amelyben mindannyian szerepeltek. Feltöltheti egyvalaki majd. A technikát, technológiát ti dönthetitek el. Határidő – OKTÓBER utolsó hete.

2. Egy általatok javasolt regény, közmegegyezésre. – MÁRCIUS

3. Az alábbi regényről készíts egy Power Point-bemutatót! (8-10 oldal), szempontok: röviden a szerzőről, fontosabb szereplők, rövid tartalom, idézetek stb. Te magad is kitalálhatsz bemutatási szempontokat! Határidő - SZEPTEMBER harmadik HETE.

   Anna Gavalda: 35 kiló remény

4. Az alábbiakból egyet válasszál!

1. **Anne Frank naplójáról** készítsetek elmetérképet! Lehetséges szempontok: Anne családja, származása, titkos életük, szüleivel való viszonya, Anne és testvére kapcsolata, olvasmányai stb. Más szempontokat is alkalmazhatsz. - **ÁPRILIS**

Kérlek, hogy nagy méretű rajzlapra dolgozzál! Használj színes filctollat, ceruzát stb.

Választhattok a következő feladatok közül:

2. Anna Woltz: Száz óra sötétség - a munkaformát kiválaszthatod az alábbiak közül.

A. Készítsetek maximum 3-4 perces videót, amelyben bemutatjátok a regényt! + feladatlap helyben

B. Készíthettek egy Diát vagy egy Power Point - bemutatót! Kb. 10-12 oldal + feladatlap helyben

Osztálykihívás: ha az egész osztály elolvassa Lois Lowry: Az emlékek őre c. regényét november 10-ére, olvasós-, ottalvós osztálybulit tartunk. ☺

❑ **Ajánlott könyvek: csak úgy magadnak, vagy be is mutathatod…**
💙
Zágoni Balázs: A Gömb, Odaát
Csukás István: Nyár a szigeten, Vakáció a halott utcában - letöltheted a PIM-ből: pim.hu
Leiner Laura: Mindig karácsony
Anna Woltz: Tess és én, Alaska – nem vagy egyedül
David Almond: A nap színe
Mészöly Ágnes–Molnár T. Eszter: Az Emberek Országa

Az osztálykihívás lépései és bemutatása

- Az aktuális tanévben elérkezettnek láttam az időt arra, hogy ottalvós kihívás elé állítsam az osztályt és egyben magamat. Ismertem őket, 17 eleven, ügyes, de nyilván kamaszkorukat élő diákokról volt szó.

- **1. lépés:** a tanári munka, az ötlet kidolgozása. Kijelöltem az olvasmányt. Jelen esetben **Lois Lowry,** amerikai szerzőnő **Az emlékek őre** című regényét választottam. Megjelöltem egy időpontot, ameddig az egész osztálynak el kellene olvasnia a regényt. (november)

- **2. lépés:** Kigondoltam az együttlétünk mikéntjét. Olvasás és szórakozás kettősét tartottam mindvégig szem előtt. Összeállítottam egy feladatsort, amelyet csapatmunkával dolgoznánk fel.

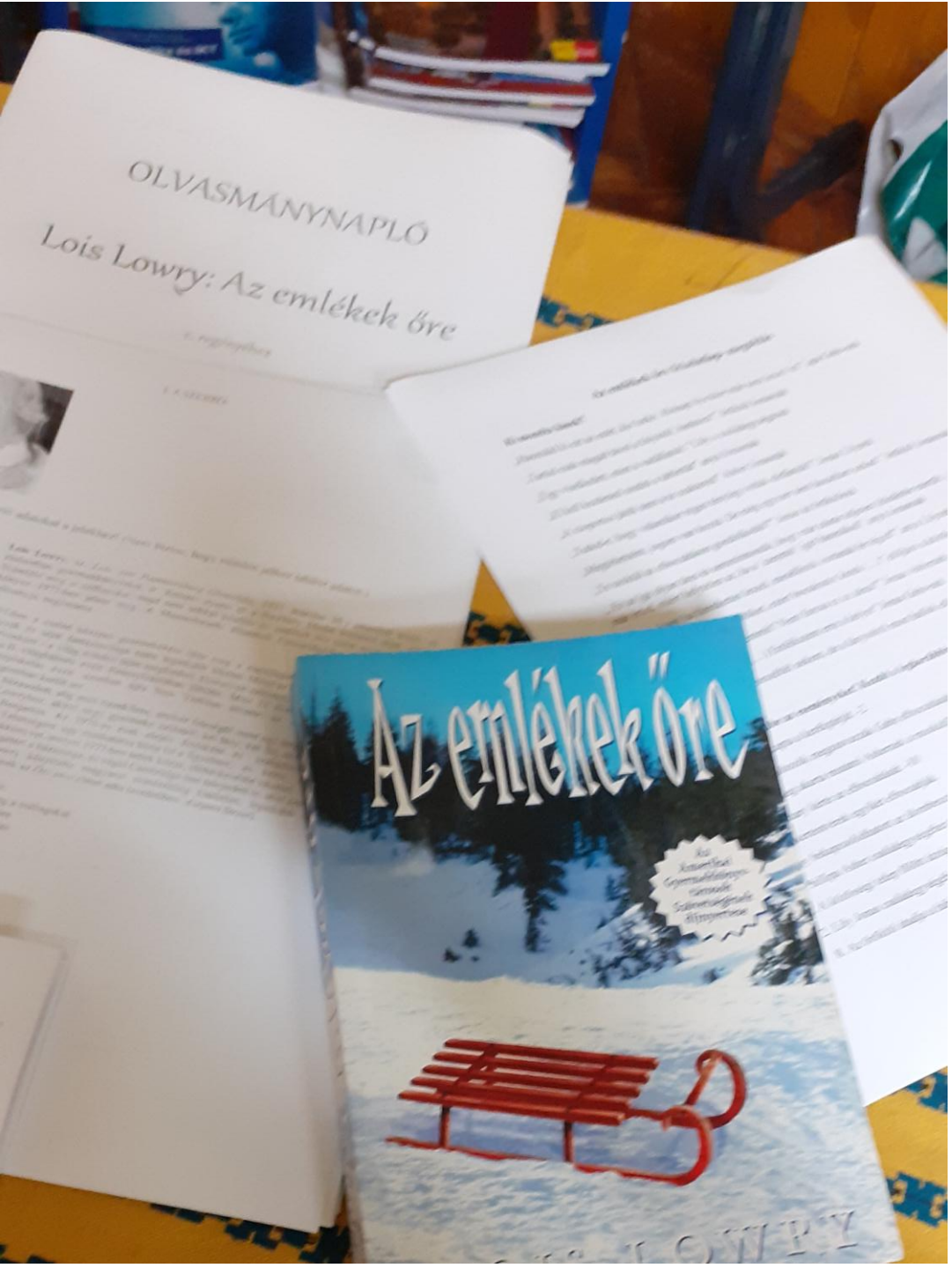

- **Csapatfeladatok**

  - **Ki mondta kinek?**

  - „Használd ki ezt az estét, kis lurkó. Holnap ilyenkor már nem leszel itt.”

  - „Tartsd csak magad távol a folyótól, barátom!”

  - „Úgy viselkedett, mint a vadállatok.”

  - „El kell kezdened szedni a tablettát.”

  - „A csoportos játék nem a te szaktered.”

Igaz vagy hamis?

a) A rendkívüli szabadnapon Jonas is játszott Asherrel és a gyerekkel a játszóterületen.

b) Az öregek elbocsátási ceremóniáján sokan részt vesznek.

c) Az örökítő átadja Jonasnak a zene emlékét.

d) A nagyszülők is a családegységgel élnének.

e) Az örökítő átadta Jonasnak a kedvenc emlékét.

f) Az örökítő a sok emlék átadása után már nem látta a színeket.

g) A bolydulás kezelést igényel, de tapintatlanság róla beszélni, ezért nem is kell jelenteni.

h) Rosemary nevét az elbocsátása után nem mondhatják ki.

i) Minden leendő őrző szabályai közt szerepel, hogy nem kérheti a saját elbocsátását.

j) Jonas szabályzata nyolc pontból állt.

k) Az őrzőnek hat fontos tulajdonsággal kell rendelkeznie az elöljáró szerint: értelmesség, jellemesség, bátorság, bölcsesség, a túlralátás és a túlrahallás.

Pótold a hiányzó szavakat!

„Az én munkám akkor ér véget (…), ha hozzásegítettem a közösséget ahhoz, hogy …… és …….. .

„A közösség kénytelen lesz viselni az emlékek ……. .”

„Megerősödött benne a nyomasztó bizonyosság, nincs ……. megváltoztatni a közösség életét.”

„Nem tudtam. Az emlékeket és a belőlük fakadó …….. használtam.”

„Nem merjük megengedni az embereknek, hogy maguk …….” Meg kell ……. az embereket a rossz döntéseiktől.”

„Ha nem tudsz ……. , és inkább elmennél a …….. , kérheted az elbocsátásodat.”

- **3. lépés:** Szülőértekezlet keretében ismertettem a szülői közösségnek az ötletemet. Nyilván szükségem volt a szülői beleegyezésre, jóváhagyásra. Mielőtt az osztálynak ismertettem volna az olvasmányok listáját, szükségszerűen a szülők véleményét is tudnom kellett.
- **4. lépés:** Ismertettem a tevékenység **céljait**.

A feladatok azt a célt szolgálták, hogy az értő olvasás folyamatát tapasztaljuk meg együtt. Jelen tevékenység izgalmával, másként-időpontjával – hiszen hétvégére képzeltem el az iskolai ottlétünket -, hozhat színt az iskolai mindennapokba. Elképzelésemben egy olyan együttlétet szerettem volna megvalósítani, ami emlékezetes is, az osztályközösség, az összetartás, az olvasás ünnepe.

- Célom volt megpróbálni közös tapasztalattá formálni egy olvasási folyamatot úgy, hogy az olvasás kedvteléssel, szórakozással is párosuljon. Miért ne, egy porszemnyit hozzájárulni ahhoz, hogy gondolkodásra késztessem, mint osztályközösséget is, de a közösségen belül egyénileg is ösztönözzem arra, hogy végig gondolják a feladatot, illetve annak vállalását. Céljaim között szerepelt egy olyan folyamat is, hogy eljussanak a diákok ahhoz a meglátáshoz, hogy egymáshoz ösztönzőleg viszonyuljanak.
- A szülők támogatták az ötletet, és megegyeztük, hogy amennyiben teljesül a kihívás, mindenki engedélyezi a diákok iskolai közös éjszakáját.

- **5. lépés: a megvalósítás**

- Persze, hogy a megjelölt időpontra, novemberben még korántsem olvasták el a regényt. A táblára kifüggesztett névsoron mindenki feltüntethette, hogy kiolvasta-e már. Elindult egy érdekes folyamat az osztályban: egymás biztatása, mert bulizni, azt szerettek volna.

- Későbbi időpontot jelöltem meg, éspedig decembert, hogy addigra esélye legyen az esetleges felzárkózóknak is, ami sikerült.

- Szombatra eső napot választottam az együttlétre. Technikai megvalósítása az ottalvásnak nem igényelt nagy anyagi erőforrást, de logisztikát igen. Tornateremből matracokat hoztunk, ki-ki be kellett pakolja a hálózsákját, és a másnapi közös reggelire valókat. Vacsora pizzázást jelentett, illetve mivel szülinaposokat is ünnepeltünk, torta is volt a szülőknek köszönhetően. (Hagyományainkhoz híven a szülinaposok mindig könyveket kapnak ajándékba.)

- Péntek délután 17 órakor találkoztunk az osztálytermünkben, és jött is mindenki csomagjaival és jókedvével együtt.
- Ottlétünket egy menet közben kigondolt előadással indítottuk. Megkérdeztem a szülőket, hogy valaki vállalná-e az emlékező szerepét. Kapcsolódva a regény témájához, szerettem volna, ha egy, a mi iskolánkban járt szülő emlékezne a valamikori diákévekre, melyet a 15-ös iskolában töltött.
- Késő délutáni órában egy vállalkozókedvű apuka eljött az iskolába és személyes élményeit, emlékeit mutatta be az osztálynak. Felidézte a kommunista időszakot, és a fotók alapján bemutatta, hogy például a 80-as évek közepén hogyan szórakoztak, buliztak a mostani szülők.

- Ezt követően megalakítottuk a csapatokat.

- Rövid ismertető következett részemről a szerzőről, pár gondolat a regényről, és utána kezdtünk. Minden feladatnál az elért pontszámokat vezettem, de hangsúlyoztuk, hogy a fő cél nem a díjazás. Én tanárként valójában visszajelzést szerettem volna kapni arról, hogy tényleg elolvasta-e mindenki a regényt, és ha igen, képesek vagyunk-e értelmezni is azt.

- A megoldások alapján, igazolódott az, hogy igen, mindenki olvasta a könyvet, és nagyon nem értenek egyet a disztópikus regényben felvázolt világgal, mégha ennek úgy tűnt, pozitív hozadékai is vannak.

- Számomra a tanulság: maga az együtt eltöltött idő, és annak tartalma. Meg szerettem volna tapasztalni és tapasztaltatni, milyen az, mikor az olvasás a tét, és értékké válhat az elolvasott könyv, ha magunkévá tesszük. Értékké válik, úgy ahogy más iskolán kívüli tevékenység is az, a diákok számára. Sokszor tapasztaltam, hogy milyen értékesnek tartják, hogy sportolni járnak, cserkészetre járnak, kirándulnak. Szerettem volna a szívükbe belopni, hogy olvasni is jó, egyedül is, de egy közösségi együttlétért is.
- Mivel az első ilyen iskolában eltöltött együttlét nem került pénzbe, nem volt szükség elutazni valahová, csak gondolatban, **8. osztályban (2023-2024-ben)** megismételtük a folyamatot. Ezúttal **Janne Teller: Semmi** c. regénye lett a tét, előzetes választási lehetőség nyomán.

!!Osztálykihívás: olvassatok utána a következő regényeknek, érveljetek, szavazzatok, és közös döntés alapján választhattok egyet az osztálykihívásra: jutalom: tudjátok, hogy mi....

Határidő: november 2. hete

1. Berg Judit: Az őrzők
2. William Golding: A Legyek Ura
3. Janne Teller: Semmi

- **A választott a már említett regény.** Tudtam, hogy problematikusabb a regény világa, nem is szoktam minden 8. osztály számára megjelölni olvasandóként, csak ha úgy ítélem meg, hogy érettek, vagy érintettek a regény által felvetett kérdésekben.

- A **Semmi** című kötet 2000-ben robbant be, és kavart viharokat: Dániában több iskola egészen egyszerűen nem volt hajlandó az órai anyagba beemelni a könyvet. A jég akkor tört meg, amikor 2001-ben a kötet elnyerte a dán kulturális minisztérium Gyermekkönyv-díját – azóta a Semmi kötelező olvasmány a dán iskolákban.

A 2. sulis éjszaka feladatai

❑ CSAPATOK – csapatfeladatok – írásbeli

1. Melyek a nektek számító dolgok, amelyek szerintetek számítanak az életben, és amelyeket a ti szabad akaratotokból választanátok? Soroljátok fel egy pókhálóábrán, majd szóban magyarázzátok!
2. Válaszoljatok Pierre kérdésére! Van-e értelme szerelmesnek lenni?
3. Nevezzetek meg három Beatles-dalt!
4. Ti egyetértetek Sofie állításával, miszerint az iskolában nem tanítják az élet értelmét? Fogalmazzátok meg véleményeteket 5-6 sorban!
5. A 8.a-ban nem látták többet az élet értelmét. Olvassátok újra a 148-149. oldalon található monológot, és próbáljatok ellentmondani a sötét gondolatoknak. Szerintetek igazuk van? A felnőttség halált jelent, értelmetlenséget? Fogalmazzátok meg véleményeteket kb. egy oldal terjedelemben!

Jelenet-rajz

1. „Mindenki azt várta tőlünk, hogy vigyük valamire az életben. Valamire vinni pedig azt jelentette, hogy lesz belőlünk valaki, de ezt senki sem mondta ki hangosan.” Adjatok elő egy jelenetet, amelyben bemutatjátok, hogy tőletek mit várnak el pl. a szüleitek, tanárok!
2. Rajzoljátok le, milyennek képzelitek el Pierre Anthont!
3. „ Hát a szerelmesdinek mi értelme van, csajok?...Először szerelmesek leszünk, aztán járunk, aztán már nem vagyunk szerelmesek és szakítunk...” Mutassatok be egy 13-14 évesek között lezajló szerelmes jelenetet!
4. Amelyik csapat szeretne, el is énekelhet egy refrént valamelyik dalból!
5. Játsszátok el, hogy szerintetek az igazgató mit mondhatott Sofie-nak, amikor az irodájába küldték!
6. Játsszátok el csapatotok kedvenc jelenetét!

Összefoglaló kérdések

1. ***Fogalmazzatok olyan kérdéssort, amelyekről szerintetek a regény szólt!***
2. ***Fogalmazd meg véleményedet a könyvről!***
3. ***Igazuk volt-e a dánoknak, amikor kötelező olvasmánnyá tették a regényt?***
4. ***Szerintetek 14 évesen fel vannak készülve a kamaszok az élet értelmének keresésére?***
5. ***Amennyiben ti kellett volna Pierre-t meggyőzzétek az állítása ellenkezőjéről, hogyan tettétek volna ezt?***

Következtetések:

- Ha elfogadom a gondolatot, hogy a műalkotás „önmagunk és mások megértését” gyakoroltatja velünk, akkor a mi megszervezett tevékenységeink sem merülhetnek ki abban, hogy magyarórán elemezzük a műveket.

Érdemes olyan többsíkú olvasási stratégiákat létrehozni, melyben a diák megpróbálja önmagát és másokat is megérteni.

Öröm volt látni a próbálkozásaikat, az együttgondolkodásukat, főleg a dramatizált jelenetekben. ☺

KÖSZÖNÖM SZÉPEN A FIGYELMET!